

Povreda člana 1. Protokola broj 1

Podnositelj zahtjeva osuđen je za počinjenje kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju, koje je počinio kao vlasnik i direktor trgovačkog društva Radelić d.o.o., s namjerom da za svoje trgovačko društvo pribavi znatnu imovinsku korist. Izrečena mu je kazna zatvora u trajanju od 1 godine uz primjenu uvjetne osude s rokom provjeravanja od 4 godine, te je određeno da se od njega oduzme imovinska korist ostvarena kaznenim djelom u iznosu od 854.743,39 kuna. Kako bi opravdao oduzimanje imovinske koristi od podnositelja zahtjeva, a u nedostatku bilo koje posebne odredbe u Kaznenom zakonu, Županijski sud u Splitu pozvao se na članak 252. stavak 5. Zakona o trgovačkim društvima, koji je smatrao primjenjivim analogijom.

Pred Europskim sudom, podnositelj zahtjeva je prigovorio da su odluke domaćih sudova da se od njega osobno, a ne od trgovačkog društva, oduzme imovinska korist stečena kaznenim djelom, bile proizvoljne čime je povrijeđeno njegovo pravo na zaštitu vlasništva iz članka 1. Protokola broj 1. uz Konvenciju.

Odlučujući o zahtjevu podnositelja, Europski sud je odbio formalne prigovore zastupnice i utvrdio da je među strankama nesporno da je odluka domaćih sudova o oduzimanju imovinske koristi od podnositelja predstavljala miješanje u njegovo pravo na mirno uživanje vlasništva. Potom je utvrdio da je predmetna odluka donesena na temelju članka 77. Kaznenog zakona u svezi s člankom 252. stavkom 5. Zakona o trgovačkim društvima. Međutim, Europski sud je naveo da je odluka o oduzimanju imovinske koristi određena zbog kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju, čije je bitno obilježje stjecanje nezakonite imovinske koristi za trgovačko društvo koje počinitelj predstavlja, te da je stoga imovinska korist ostvarena u korist trgovačkog društva, a ne podnositelja. Nadalje, domaći sudovi nisu izveli dokaze s ciljem utvrđivanja je li imovinska korist od kaznenog djela u bilo kojem trenutku prenesena na podnositelja zahtjeva, kao ni je li on od nje imao financijsku korist.

Dodatno je Europski sud primijetio da Kazneni zakon ne sadrži posebne odredbe koje omogućuju da se imovinska korist oduzme od počinitelja kaznenog djela ako je stečena u korist druge osobe. Štoviše, to bi bilo protivno dugogodišnjoj praksi Vrhovnog suda. Stoga se čini da je jedini razlog zašto su domaći kazneni sudovi oduzeli imovinsku korist od podnositelja zahtjeva, to što je trgovačko društvo za koje je stekao tu nezakonitu imovinsku korist u međuvremenu prestalo postojati. U protivnom imovinska korist bi bila oduzeta od samog trgovačkog društva.

Europski sud je zaključio da članak 252. stavak 5. Zakona o trgovačkim društvima, koji predviđa odštetnu odgovornost članova uprave trgovačkog društva vjerovnicima, u svezi s člankom 77. Kaznenog zakona, koji predviđa oduzimanje imovinske koristi, nije u skladu s prirodom mjere oduzimanja imovinske koristi te da ju je stoga bilo nemoguće predvidjeti, čak i analogijom. U slučaju podnositelja zahtjeva, to nije bilo ni u skladu s prirodom kaznenog djela za koje je osuđen. Stoga je Europski sud zaključio da određivanje mjere oduzimanja imovinske koristi od podnositelja zahtjeva nije bilo predvidljivo. Slijedom toga, miješanje u pravo na mirno uživanje vlasništva nije bilo „zakonito“, te je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

S takvim zaključkom nisu se složili svi suci koji su odlučivali u ovom predmetu. Naime, tri suca su u svojem izdvojenom suprotnom mišljenju navela da se ne mogu složiti sa stavom većine da je odluka o oduzimanju imovinske koristi od podnositelja kao jedinog osnivača i vlasnika trgovačkog društva Radelić d.o.o. bila nepredvidljiva s obzirom da na temelju članka 252. stavka 5. Zakona o trgovačkim društvima član uprave društva koji je grubo povrijedio dužnost urednog i savjesnog gospodarenja odgovara za štetu vjerovnicima tog

društva. Zaključili su da su zakonske odredbe na kojima su domaći sudovi utemeljili svoju odluku bile dostupne i dovoljno jasne da omogućе podnositelju da regulira svoje ponašanje, te da predvidi posljedice počinjenja kaznenih djela.

Zaključno je Europski sud ocijenio da utvrđenje gore navedene povrede samo po sebi predstavlja pravednu naknadu za bilo kakvu neimovinsku štetu koju je pretrpio podnositelj zahtjeva. No, odredio je da: a) tužena država mora osigurati da se ne provodi daljnja ovrha nad imovinom podnositelja zahtjeva na temelju odluke o oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom sadržane u presudi Općinskog suda u Splitu od 13. travnja 2017. koja nije bila u skladu s Konvencijom, te da b) tužena država mora nadoknaditi podnositelju zahtjeva bilo kakav novčani gubitak koji je mogao pretrpjeti kao posljedicu te ovrhe.¹

Vachik Karapetyan i drugi protiv Armenije² (br. 15736/16, 24649/16 i 25718/16), 15.5.2025.

Povreda člana 6. Ek (pristup sudu)

Podnosioci predstavki su Vachik Karapetyan, Gor Shakaryan i Anik Davtyan, armenski državljani.

Predmet se odnosi na njihove tvrdnje da im je uskraćen pristup višim sudovima radi ispitivanja žalbi u predmetima koji se na njih odnose - u vezi s deložacijom i imovinskim pravima u slučaju prvog podnosioca predstavke; novčane kazne izrečene za učešće u javnim demonstracijama za drugog podnosioca predstavke; i protiv odbacivanja građanske tužbe za naknadu štete zbog клевете u slučaju trećeg podnosioca predstavke - zbog neopravdane primjene procesnih rokova.

Evropski sud je utvrdio da su podnosioci predstavki bili nepravedno lišeni prava na pravičan postupak zbog prekomjernog formalizma sudova. Zaključio je da je došlo do povrede prava na pristup sudu.

¹ Preuzeto sa: [Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava - Nova presuda - Radelić protiv Hrvatske](#)

² Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.